

DRUŠTVENO-POLITIČKA AKTIVNOST PRIPADNIKA JNA I SARADNJA RUKOVODSTAVA IZ ARMIIJE I, SA TERENA

Brz tempo socijalističkog razvoja naše zemlje, posebno sistema samoupravljanja, i potrebe narodne odbrane obavezuju pripadnike JNA na stalnu i sve veću aktivnost u društveno-političkim organizacijama i organima samoupravljanja. Neophodan uslov za to je još tešnja saradnja organizacija i rukovodstava Saveza komunista u Armiji i na terenu, na koju obavezuju i zaključci Osmog kongresa Saveza komunista Jugoslavije. To nalaže priroda i karakter Armije koja je deo našeg društva, vezana hiljadama niti za njega, sa kojim čini jedinstvenu celinu sa zajedničkim opštim ciljevima i zadacima.

»Kako bismo i mogli govoriti o Narodnoj armiji, ako bismo se izolovali od naroda, od svih problema sa kojima se bori naša zajednica. Čitati o svemu tome samo u štampi i pratiti to putem časopisa nije ni u kom slučaju dovoljno. Treba učestvovati u društveno-političkom životu. To važi naročito za komuniste, ali i ne samo za komuniste. Svaki naš starešina treba da na određen način aktivno radi u društveno-političkim organizacijama, organima samoupravljanja i u drugim organima i organizacijama« (I. Gošnjak).

Aktivnost pripadnika JNA i saradnja sa društveno-političkim organizacijama i dosad su dali dobre rezultate. Tako, na primer, procenat učešća starešina u rukovodstvima društveno-političkih organizacija, u organima vlasti i samoupravljanja u toku 1964. i 1965. godine bio je ne tako mali, naročito u nekim manjim garnizonima. Za narodne poslanike izabrano je u tom periodu 21 starešina, za odbornike opštinskih skupština 257, dok se u rukovodstvima društveno-političkih organizacija danas nalazi blizu 8.000 starešina. U organe samoupravljanja u istom periodu je birano blizu 11.000 pripadnika Armije. No njihova stvarna aktivnost je daleko veća. Broj izabranih starešina u rukovodstva je samo jedan od pokazatelja te velike aktivnosti. Pripadnici JNA danas su stalni članovi društveno-političkih organizacija, njihov sastavni i nerazdvojni deo, a u pojedinim, naročito manjim garnizonima, oni su istaknuti društveno-politički radnici. Starešine ovu aktivnost shvataju kao svoj zadatak i obavezu.

Međutim, ne možemo i ne smemo se zadovoljavati postignutim rezultatima, makar koliko veliki i značajni oni bili. Sigurno je da ta aktivnost po obimu može da bude veća, a naročito po kvalitetu bolja, jer, i pored rečenog, priličan broj starešina još uvek je nedovoljno društveno-politički aktivan, a pojedinci se ograničavaju isključivo na posao na funkcionalnim dužnostima, smatrajući da se time iscrpljuje njihova društveno-politička aktivnost. Skoro da nije potrebno ni dokazivati, koliko su ovakva gledanja nepravilna i štetna. Zatvaranje u uske okvire rešavanja svakodnevnih, često veoma praktičističkih zadataka, vodi jednostranom formiranju pojedinaca, koji se na taj način potpuno isklju-

čuju iz svakodnevne aktivne političke borbe. Bez obzira koliko je značajna društvena delatnost u Armiji, ona nije u stanju da sama formira kompletnog društveno-političkog radnika kakav je danas potreban i Armiji i društvu.

Kad je reč o jačanju društveno-političke aktivnosti naših starešina, pre svega treba imati u vidu kvalitet te aktivnosti, koji se može, a naročito u sadašnjim uslovima, i mora poboljšati, jer sam procenat učešća starešina u radu društveno-političkih organizacija ne može da bude pouzdano merilo rezultata i efekata te aktivnosti.

Celokupnoj društveno-političkoj aktivnosti osnovne organizacije i rukovodstva SK JNA mogu da daju još širi smisao i organizovaniji karakter. Pri tome je veoma važno sagledavati realne mogućnosti svakog pojedinca te sa njima usaglašavati zahteve za njihovu društveno-političku aktivnost. Naime, ne može se ni za momenat zaboravljati da je rad na funkcionalnim dužnostima primarni zadatak starešina JNA i da se na štetu obavljanja poslova u Armiji ne mogu uzimati, ni davati zaduženja u društveno-političkim organizacijama. Ali, isto tako ne može se i ne sme tolerisati pasivnost i nedovoljna aktivnost pojedinih starešina izgovaranjem prezauzetošću svojim redovnim službenim poslovima. Pažljivom i svestranom analizom osnovne organizacije su u stanju da odrede, uzimajući u obzir sve uslove i okolnosti, mogućnosti angažovanja svakog pojedinca u društveno-političkoj aktivnosti i u Armiji i u društveno-političkim organizacijama i po opsegu i po kvalitetu, pa da se onda konkretno i dosledno bore za takvu aktivnost. U tom slučaju bilo bi mnogo manje pasivnih, nedovoljno aktivnih, a isto tako i »prezaduženih«, koji su često, bez obzira na njihovu volju i sposobnost, dovedeni u situaciju da ne izvršavaju dobro zadatke ni u Armiji, ni u društveno-političkim organizacijama.

Posebno treba istaći značaj društveno-političke aktivnosti u SSRNJ, SOJ, u organima radničkog i društvenog samoupravljanja kao i u predstavničkim organima, i pored ogromne uloge koju imaju specijalizovane i druge profesionalne organizacije za odbranu zemlje.

Ove organizacije nude širu platformu i veće mogućnosti, za ispoljavanje društveno-političke aktivnosti naših starešina. Zato gde god je i kad god je moguće dobro je težiti da starešine što više učestvuju u radu ovih organizacija, jer se u njima rešavaju najsloženiji i najkompleksniji savremeni problemi društvenog razvoja.

Ako bismo pretežno usmerili aktivnost naših starešina na specijalizovane i druge profesionalne organizacije, onda bismo neminovno sužavali bazu društveno-političke aktivnosti i zapostavljali baš one organizacije koje imaju najširi društveno-politički značaj, jer, »suština angažovanja naših starešina nije u orijentaciji na onu aktivnost koja ima direktnu vezu sa armijom i odbranom, nego u tome da se na celom širokom frontu uključimo u društvena zbivanja, koja se odvijaju u zemlji, da ne ostanemo izolovani od tih kretanja«. (I. Gošnjak).

Problem aktivnosti mladih starešina zaslužuje da se posebno istakne. »Mlade starešine tek se formiraju — formiraju se u društveno-političkom radu — i u armiji i na terenu. To je kadar koji će u budućnosti preuzeti najviše položaje u armiji. Zbog toga mi ne možemo niti smemo dozvoliti, i pored sve opterećenosti, bilo kakvu pasivnost«

(I. Gošnjak). Ovo pogotovu što se ne bismo nikako mogli zadovoljiti sadašnjom aktivnošću naših mladih starešina u društveno-političkim organizacijama. Ima više razloga koji imperativno nalažu daleko jače, šire i aktivnije uključivanje mladih starešina u političku borbu. Navješćemo samo neke najvažnije.

Treba poći od toga da su naše mlade starešine i mladi ljudi. Dobar deo njih, naročito najmlađih, još uvek je u fazi formiranja i raspoložbe minimalnim ili skoro nikakvim praktičnim iskustvima iz političkog rada. Doduše, oni su kroz školovanje stekli dosta teoretskih znanja iz društveno-političkih nauka i dobili su solidno socijalističko vaspitanje. Ali to se ni u kom slučaju ne može smatrati dovoljnim, nego se može uzeti samo kao dobra osnova i uslov za praktičnu društveno-političku aktivnost. Proveravanje teoretskih principa u praksi, njihovo čvrsto i sigurno usvajanje u trajnu svojinu, formiranje mladih starešina u dosledne, iskusne, svestrano osposobljene društveno-političke radnike, dorasle raznovrsnim, često veoma komplikovanim i protivurečnim situacijama koje svakodnevno naš burni i brzi socijalistički razvitak nosi sa sobom — može se postići samo kroz neprekidnu i stalnu društveno-političku aktivnost. Ta iskustva, ta saznanja, tu političku zrelost mogu steći jedino ako su neposredni i aktivni učesnici u bogatim i raznovrsnim procesima koji se neprekidno odvijaju u našoj zemlji, ako su oni aktivni borci i nosioci najprogresivnijih rešenja koje data situacija zahteva. Nedostatak ovakve društveno-političke aktivnosti ne može se ničim ni zameniti, ni nadoknaditi.

Istina, mlade starešine imaju osnovni zadatak da izvode vojno-stručnu obuku i da vaspitavaju ogroman broj naših vojnika, što je izvanredno značajno. Da bi u potpunosti i valjano mogli da obave i ovaj zadatak, a naročito da svestrano vaspitavaju vojnike u socijalističkom duhu, neophodna su im, pored solidnih teoretskih, i određena praktična znanja i iskustva iz žive stvaralačke aktivnosti naših radnih ljudi. Premda su naše mlade starešine dosta zauzete svojim svakodnevnim dužnostima na funkcionalnom radu, oni ipak mogu pronaći mogućnosti da se masovnije uključe i aktiviraju, u omladinskim i drugim društveno-političkim organizacijama, polazeći od toga da je to njihova nasušna potreba za uspešno obavljanje svakodnevnih poslova, a naročito za njihovo dalje napredovanje i pripremu za zadatke koji ih u budućnosti očekuju.

Nikada ne smemo gubiti iz vida činjenicu da će naše mlade starešine, kao i uopšte mlada generacija, u doglednoj budućnosti preuzeti na svoja pleća teško breme odgovornosti za dalju sudbinu i naše zemlje i naše Armije i da se za taj ozbiljan zadatak treba stalno i svestrano pripremati. A ta priprema vodi ne samo preko neprekidne aktivnosti u Armiji već i u društveno-političkim organizacijama.

Kad se govori o našim mladim starešinama, onda ne treba smetnuti sa uma da se u najviše slučajeva radi o omladini, koju uvek karakteriše polet, oduševljenje, težnja za učenjem, osposobljavanjem, ličnom afirmacijom, a sve se to najbolje može ostvariti kroz organizovan, smišljen i dobro usmeren društveno-politički rad. To je, sigurno, najbolji put socijalističkog vaspitanja i najsigurnija brana od negativnih i štetnih uticaja sa strane.

Najzad, problem jačeg aktiviranja mladih starešina je značajan i po tome, i to nije nimalo sporedno, što su oni u Armiji najbrojniji, pa otuda njihovo veće procentualno učešće kao i bolji kvalitet društveno-političke aktivnosti ima posebnu specifičnu težinu.

Naročito veliku ulogu u društveno-političkom radu imaju penzionisani oficiri. Mnogi od njih su još u aktivnoj službi bili afirmisani društveno-politički radnici. U najviše slučajeva to su kadrovi iz revolucije, prekaljeni u vatri NOR-a i svih posleratnih političkih bitaka, visoko svesni, odgovorni i iskusni politički radnici, duboko odani stvari naše revolucije i socijalizma. Njihovim penzionisanjem i prestankom službe u Armiji nije prestala njihova društveno-politička aktivnost. Naprotiv, sem manjih izuzetaka, oni su se još jače aktivirali u radu društveno-političkih organizacija, a naročito u SSRNJ, SUBNOR-a i UROP-a.

Izvanredno važan zadatak u saradnji rukovodstava iz Armije i sa terena je prihvatanje penzionisanih oficira na terenu i njihovo uključivanje u rad masovnih organizacija. Iskustvo pokazuje da je potrebna neprekidna veza i češći kontakti sa penzionisanim drugovima. Potrebno je sve učiniti da oni oseće brigu drugova iz Armije. »Mi treba da budemo ti koji će koordinirati sa drugovima na terenu i koji neće dopustiti da se penzionisane starešine smatraju veteranima jer su mnogi od njih još relativno mladi i sposobni a penzionisani su silom prilika zbog već poznatih razloga. Glavno je pri tome da se ti ljudi ne oseće odjednom izolovani od života u JNA« (I. Gošnjak).

Postoji niz formi povezivanja i kontaktiranja sa penzionisanim starešinama kao što su: prisustvo proslavama povodom formiranja jedinice, svečanostima u školama i akademijama prilikom proizvođenja novih oficira i podoficira, raznim svečanostima u domovima JNA, značajnijim vežbama, zatim prisustvo aktivnih i penzionisanih starešina prilikom unapređenja rezervnih oficira i podoficira. Mogu se naći još i drugi oblici saradnje. Važno je pri svemu tome imati u vidu da aktivni penzionisani i rezervni oficiri predstavljaju jedinstvenu celinu koju treba neprekidno da vezuje bezbroj niti i dodira. Organizacije SK na terenu i u JNA mogu mnogo više da učine u pogledu zajedničke brige o onim penzionisanim drugovima koji su zaslužni, mnogi čak i izuzetno zaslužni, za našu oslobodilačku borbu i revoluciju.

Sadašnji stepen društveno-političke aktivnosti starešina i organizacije SKJ i saradnje sa društveno-političkim organizacijama na terenu omogućava, a u isto vreme i nalaže da, koristeći se mnogobrojnim pozitivnim iskustvima i postignutim rezultatima, čvršće postavimo i dalje razvijemo još organizovanije oblike saradnje i aktivnosti.

Na ovo nas obavezuje odluka VIII kongresa SKJ i reči druga A. Rankovića na istom Kongresu:

»Ubuduće treba, isto tako još više pažnje posvetiti međusobnom informisanju i saradnji komunista i rukovodstava u armiji i na terenu. Ova saradnja, naročito na području ideološko-političkog rada i društvene aktivnosti, biće obostrano korisna i treba joj dati organizovaniji vid i širi smisao.«

Radi oživotvorenja i konkretnog i doslednog sprovođenja odluka VIII kongresa SKJ o jačanju saradnje organizacija SK JNA i dru-

štveno-političkih organizacija na terenu preduzima se niz konkretnih mera u svrhu podizanja saradnje na nivo koji zahtevaju sadašnji zadaci i postizanje bolje koordinacije zajedničkih napora u društveno-političkoj aktivnosti. U tom pogledu su već dosad postignuti značajni uspesi, koje je potrebno i dalje razvijati.

Saradnja između komandi i organizacija SK u JNA i društveno-političkih organizacija na terenu naročito je razvijena na nivou garnizon — opština, a posebno u manjim mestima. Ona je i dosada dala vrlo dobre rezultate u zajedničkoj društveno-političkoj aktivnosti. Ona se obostranim pojačanim naporima svakako može daleko više unaprediti što se tiče kvaliteta i intenziteta kroz raznovrsne forme i metode. Saradnja na ovom nivou ima najveći značaj upravo zbog toga što u našem društvenom sistemu komuna predstavlja osnovnu čeliju društva i što se baš u njoj najkonkretnije odigravaju najraznovrsniji i najsloženiji procesi socijalističke izgradnje, u kojima najviše dolazi do izražaja nepunjija društveno-politička aktivnost subjektivnih snaga našeg društva. Svestrano uključivanje u te procese i u društveno-političku aktivnost može da da najbolje rezultate, a jednovremeno u najvećoj meri omogućava komunistima, i ne samo komunistima, iz Armije da kroz tu aktivnost izrastaju u osposobljene i prekaljene političke radnike. Najzad, opština u najvećoj meri nudi najraznovrsnije mogućnosti da naše starešine maksimalno i po obimu i po kvalitetu razviju svoju društveno-političku aktivnost.

Saradnja između organizacije SK JNA i društveno-političkih organizacija na nivou garnizon — opština ima sve mogućnosti da se produbi i proširi, da se višestruko pojača i da dobije novi kvalitet po obimu, sadržaju, raznovrsnim formama i intenzitetu što sadašnji period našeg razvoja imperativno i nalaže.

Dobro je razvijena i saradnja u velikim gradovima, gde se, pre svega, saradnja izražava u koordiniranoj društveno-političkoj aktivnosti između gradskih rukovodstava i institucija i rukovodstava iz Armije. Moguće je, a i potrebno, i ovu saradnju stalno unapređivati zbog toga što je u ovim centrima veoma razvijena aktivnost društveno-političkih snaga, koja daleko prevazilazi okvire dotičnih mesta.

Pored neposrednog kontakta sekretara i članova komiteta, međusobnog informisanja i zajedničkih dogovora o konkretnim pitanjima, saradnji bi koristilo povremeno lično prisustvo sekretara i članova opštinskih komiteta sastancima Saveza komunista u jedinicama, i to posebno kada se pretresaju pitanja od šireg društvenog značaja, kao što su društveno-politička aktivnost starešina, ideološko-politički rad, zadaci u vezi sa aktuelnim merama i sl., kao i prisustvo određenih starešina na sastancima opštinskih komiteta kada se pretresaju pitanja od interesa za Armiju i društveno-političku aktivnost starešina.

Neprekidno jačanje narodne odbrane potpunim usvajanjem naših koncepcija, ne samo od odgovornih faktora na terenu nego i od svih vojnih obveznika jeste zajednički veoma značajan i trajan zadatak Armije i rukovodstava društveno-političkih organizacija. To je povoljno tle za saradnju i aktivnost pripadnika JNA. Njihov rad može i te kako da koristi naporima za usvajanje koncepcija naše odbrane. Jer još uvek ima ljudi koji ne poznaju našu koncepciju, ne znaju da naša zemlja ima

sve uslove da uspešno brani svoju slobodu i nezavisnost, čak i ako bi došlo do nuklearnog rata. Ovo pitanje danas nije potpuno jasno čak ni nekim pojedincima koji su služili vojsku. Zbog toga se i pojavljuju shvatanja da nam ne treba mnogo ulagati za narodnu odbranu, jer, kako oni kažu, »Mi ionako ne možemo da se branimo ako dođe do nuklearnog rata«. Takva shvatanja mogu da se suzbiju samo aktivnim radom na objašnjavanju naše koncepcije i to na širokom planu, i ako na tom zadatku deluju jedinstveno aktivne i rezervne starešine, kao i svi oni odgovorni faktori koji poznaju i koji su pozvani da objašnjavaju te probleme. Samo tako ćemo učiniti da naši građani i vojnici jasno sagledaju perspektivu svoga svakodnevnog rada i mogućnosti uspešne odbrane.

Aktivnost naših starešina u Savezu boraca, Udruženju rezervnih oficira i drugim masovnim organizacijama dobro će doći i starešinama i članovima tih organizacija da shvate i razumeju karakter i suštinu opštenarodno-odbrambenog rata i mogućnost uspešne odbrane u novim uslovima i opravdanost mera za dalje jačanje naše armije i odbrambene sposobnosti zemlje. Koordinirani naponi i zajedničke mere rukovodstava iz Armije i sa terena, jedinstveno delovanje aktivnih, penzionisanih i rezervnih starešina na širokom planu koristiće mnogo i Armiji i terenu u rešavanju pitanja za koja su danas zainteresovane društveno-političke i druge organizacije.

Upoznavanje celokupnog naroda, a naročito omladine, sa karakterom naše Armije, sa njenom organizacijom, unutrašnjim redom i disciplinom, uz pravilna i potrebna objašnjenja da njena čvrstina i snaga predstavljaju bitan preduslov njene borbene spremnosti, vrednosti i zalogu za pobedu u ratu, — moguće je postići kroz razne oblike i na razne načine.

Ovo je takođe važan i trajan zadatak koji može da se ostvaruje kroz saradnju Armije i rukovodstava sa terena. Zajednički rad na tome je i dosad dao dobre rezultate. Tesna saradnja i povećana aktivnost starešina u društveno-političkim organizacijama omogućavali su bolje međusobno upoznavanje Armije i naroda. Prikazi iz života i rada Armije na televiziji, radiju, prisustvovanje omladine i rukovodilaca sa terena raznim vežbama, posete školama itd. pomažu da Armija ne bude više nepoznanica i bauk već dobro poznata institucija pouzdane odbrane društva. Nema nikakve sumnje u to da će je brže zavoleti oni koji je bolje poznaju.

Upoznavanje naroda sa životom i radom Armije ima višestruki značaj. Pre svega, na taj način neprekidno jačaju veze i učvršćuje se jedinstvo naroda i Armije. Time jačaju odbrambene sposobnosti zemlje jer će u budućem ratu u odbrani naše nezavisnosti i slobode zajednički i nerazdvojno učestvovati ceo narod i Armija.

Upoznavanje Armije za omladinu znači potpunija priprema za služenje u kadru i moralno-političko i vojnostručno osposobljavanje za odbranu zemlje. S druge strane, dobro poznavanje Armije, njene organizacije života, unutrašnjeg reda i karaktera omogućiće da se veći broj omladinaca lakše opredeljuje za poziv aktivnih oficira i podoficira, što za Armiju predstavlja izuzetnu važnost. Samo takvim radom i na taj način bićemo u mogućnosti da obezbedimo da Armija u svakoj situaciji bude na visini svog zadatka.

U tome je smisao i značaj popularizacije JNA, u tome je uloga naše agitacije i propagande za odziv školske omladine u vojne škole i akademije. Na tom planu su dosad postignuti dobri rezultati, ali u tom pravcu moguće je još smelije ići napred i nalaziti sve nove i nove forme popularizacije koje su najprikladnije za ljude određenog mesta i kraja.

Svestrano pojačana i obogaćena društveno-politička aktivnost pripadnika JNA i saradnja rukovodstava iz Armije i sa terena, koja polazi od dosadašnjih pozitivnih rezultata i značajnih iskustava, može samo još više da ojača i učvrsti jedinstvo naroda i Armije i da višestruko povećava odbrambenu moć naše domovine.